

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:

18.03.2021

Vår ref:

2020/5956

Deres dato:

Deres ref:

Vegar Nilsen Trasti
Haganesveien 9
9900 Kirkenes

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Skadefellingstillatelse på gaupe i Østre Sør-Varanger

Vi viser til deres søknad datert 9.3.2021, om skadefellingstillatelse på gaupe. Denne ble først sendt Miljødirektoratet, som den 16.3.2021 henviste til Statsforvalteren som riktig adressat. Bakgrunnen er at distriktet den 8.3.2021 fikk dokumentert to reinkalver drept av gaupe. Statsforvalteren fatter slikt

- Vedtak -

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 gir Statsforvalteren i Troms og Finnmark skadefellingstillatelse på én gaupe i B-området for gaupe i Østre Sør-Varanger, øst for Bøkfjorden. Tillatelsen gis til lokalt skadefellingslag administrert av Vegar Nilsen Trasti. Tillatelsen gjelder i perioden 18.3.2021–29.3.2021. Tillatelsen gjelder innenfor nærmere angitte vilkår.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Vilkår knyttet til fellingstillatelsen

1. Leder for skadefellingslaget er:
Jan Egil Trasti

Øvrige deltagere er meldt inn til Statsforvalteren. Eventuelt andre som skal delta i fellingsforsøket må i forkant avklares med Statsforvalteren.

2. Fellingsleder er ansvarlig for at alle medlemmene på fellingslaget er gjort kjent med avgrensningene og vilkårene for fellingstillatelsen.

3. Krav til våpen/ammunisjon: Hagle kan benyttes ved felling av gaupe. Krav til rifleammunisjon jf. § 16 i forskrift om utøvelse av jakt og fangst (2002.03.22 nr. 0313): under jakt med rifle på gaupe skal det brukes ammunisjon med ekspanderende prosjektil og anslagsenergien skal være minst 980 joule (100 kgm) målt på 100 meters avstand, E100.

4. Avgrensning av fellingsområdet:

Fellingstillatelsen gjelder i Østre Sør-Varanger, øst for Bøkfjorden.

5. Det stilles krav om avlagt skyteprøve for storvilt. Deltakerne i fellingsforsøket skal utøve felling på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19.

6. Det skal sikres god kommunikasjon mellom deltakerne på fellingslaget. Dette blant annet for å unngå at det felles flere dyr enn det fellingstillatelsen gjelder.

7. Tillatelsen gjelder i tidsrommet fra og med 18.3.2021 til og med 29.3.2021.

8. Felling eller forsøk på felling skal omgående meldes til Statens naturoppsyn på tlf. 916 22 000 / 922 64 407 og til Statsforvalterens telefonsvarer tlf. 78 95 03 97. På dagtid hverdag til Statsforvalteren på tlf. 78 95 03 00.

9. For å sikre effektivitet ved fellingsforsøket gir Statsforvalteren dispensasjon til innmeldte deltakere i fellingslaget, fra deler av reglene i viltlovens § 21 bokstav b og c. Dette betyr at snøskuter kan benyttes til å lokalisere gaupe, og ringe inn dyr. Bruk av skuter til forfølgelse er ikke lov. Det er ikke tillatt å løse skudd på eller over offentlig vei. *(Hjemmel for at Statsforvalteren slik kan sette til side regler som ellers gjelder er gitt i Forskrift om forvaltning av rovvilt § 9 tredje ledd jamfør Ot.prp. nr. 37 (1999-2000), kapittel 4.1 og 4.4).* I tillegg må det innhentes tillatelse fra motorferdselloven fra den/de aktuelle myndigheter.

10. Oppnevnte fellingsleder forplikter seg til at felling blir utøvd på en human og sikkerhetsmessig forsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Den/de som måtte såre gaupe under forsøk på felling, plikter å gjøre det de kan for å få avlivet gaupa. Vedkommende plikter å forvisse seg om hvorvidt påskutt dyr er truffet, og sørge for at Statsforvalteren og Statens naturoppsyn umiddelbart underrettes. Statsforvalteren avgjør hvordan videre ettersøk skal ledes. Medlemmene i fellingslaget skal, hvis ikke annet er avtalt, uten godtgjørelse, bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk, jf. § 8 i forskrift om forvaltning av rovvilt.

11. Medlemmer på fellingslaget, må for å kunne bruke snøskuter, ha tillatelse til bruk av snøskuter jf. motorferdselloven med forskrifter.

12. Jf. § 22-8 i våpenforskriften skal skytevåpen under transport være tomt for ammunisjon, og nedpakket i futteral, bag, veske, sekk eller lignende.

13. All felling stanses ved fellingstillatelsens utløp, eller hvis Statsforvalteren av andre årsaker finner å måtte stoppe fellingsforsøket. Fellingsleder har et særlig ansvar for å holde seg oppdatert og være tilgjengelig ovenfor Statsforvalteren.

14. Gaupe som blir felt på denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt vilt uten nærmere samtykke fra forvaltningsmyndighet. Felt gaupe skal behandles på en slik måte at byttets verdi ikke forringes unødig.

15. Ved evt. oppfyllelse av regionens delegerte myndighetskvote inndras fellingstillatelsen umiddelbart.

Rammer for skadefellingen

Fellingstillatelsen gis til et lokalt fellingslag. Da fellingslaget ikke er kommunalt eller interkommunalt oppnevnt gis det ikke godtgjørelse for gjennomføring av fellingsforsøket. Det gis heller ikke annen godtgjøring i forbindelse med fellingsforsøket, for eksempel til administrasjon og rapportering.

For dekning av direkte og dokumenterte kostnader inntil 30 000 kroner

Om dere ønsker dekning av direkte og dokumenterte utgifter inntil 30 000 kroner, må dere sende et samlet refusjonskrav med regnskap til Statsforvalteren. Det skal gå frem hvilket beløp dere ønsker refundert og hvilket kontonummer dette beløpet skal utbetales til. Regnskapet må vise utgifter til den enkelte deltager, og disse må vise til bilag som dokumenterer utgiftene.

Utgifter som kan dekkes er leie av hytte (kvittering for dokumentasjon), bompenger (kvittering for dokumentasjon). Bruk av bil/skuter kan dekkes etter statens kilometersatser. Det forutsettes at det sendes inn dokumentasjon på dette, dvs. start- og stoppested, tidspunkt og antall kilometer. Dette kan lettest gjøres ved å bruke statens reiseregningsskjema (bil), men annen «kjørebok» kan også benyttes. Når det er kjørt med skuter utenfor løyper, og det er vanskelig å definere eksakt, skriv så nøyaktig det lar seg gjøre i hvilket område og hvor lang tid som er benyttet til kjøringen, og hvor langt det er kjørt.

Kost/matpenger, tapt arbeidsfortjeneste eller betaling/godtgjørelse for oppdraget dekkes ikke.

Søknaden

Distriktet har fått dokumentert to reinkalver drept av gaupe, undersøkt av SNO den 8.3.2021, i tillegg har distriktet funnet ett kadaver som sannsynligvis er drept av samme skadegjører. Distriktet er et helårsdistrikt og har begrensede muligheter for å flytte rein. Området har tidligere vært utsatt for mye rovviltskade og distriktet vurderer potensialet for nye skader som betydelige. Området er ikke prioritert rovvilt. Ved hurtig beslutning vil det være gode muligheter for å felle det individet som har forårsaket skade. Distriktet ser det ikke som mulig å ta i bruk andre forebyggende tiltak.

Vintersesongen er en kritisk periode for reinen som trenger ro for å utnytte beiteene. Forstyrrelser fra rovdyr stresser reinen og sprer flokken til mindre gode beiteområder. Etter en lang og vanskelig sesong i fjor (beitekrise) er det kritisk for reindrifta at denne sesongen blir bedre. Simlene går nå drektige og det aktuelle området brukes også som kalvingsland. Distriktet har over år hatt store tap til bjørn i kalvingslandet, og en gaupe i kalvingsområdet vil forverre dette.

Distriktet vil selv opprette fellingslag dersom tillatelse gis.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav h og § 9. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 15.2.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2021*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på to gauper i tidsrommet 16.2.2021–31.5.2021. Kvoten er ikke belastet.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende

løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

I 2020 ble det estimert 256 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette var en nedgang på 1 familiegruppe sammenlignet med 2019.

Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 1846, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*. Fra denne fremgår at det i perioden 2018 til 2020 var et gjennomsnitt på 59,7 påviste familiegrupper på landsbasis. Før gaupejakta i 2020 var det påvist 66,5 familiegrupper på landsbasis. For første gang på åtte år ligger gaupebestanden over det nasjonale målet.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper, hvorav fire skal være i Finnmark. Over årene 2018, 2019 og 2020 har det blitt registrert henholdsvis 4, 5 og 11 familiegrupper, hvorav henholdsvis 1, 1 og 3 er registrert i Finnmark. Prognosen for antall familiegrupper i regionen i 2021, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta 2020, viste 10,6 familiegrupper. Per 17.3.2021 ser det ut til at det blir registrert fem familiegrupper i Troms og to familiegrupper i Finnmark.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er to-delt, jf. rovviltforliket av 2004. Den to-delte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder.

Statsforvalterens vurderinger

Området hvor det søkes om skadefelling ligger i B-området for gaupe. Det er et viktig beiteområde for tamrein gjennom hele året, og det er viktig kalvingsområde for tamrein. Den 8.3.2021 ble to reinkalver

dokumentert drept av gaupe. Statsforvalteren vurderer at potensialet for videre skader frem mot kalvingstiden og i kalvingstiden er stort.

Per i dag har distriktet rein på begge sider av Jarfjorden, litt over halvparten av flokken på vestsiden. Det er is over fjorden fra Jarfjordbotn til Storbukt. Mot kalvingen vil mye av reinen naturlig trekke rundt Jarfjorden og mot kalvingsområder på østsiden, mens noen blir igjen på vestsiden.

Gaupa er per nå registrert kun på østsiden av Jarfjorden. Statsforvalteren vurderer at det ikke vil være et forholdsmessig alternativ å forsøke flytte rein fra østsiden til vestsiden av Jarfjorden, for så å holde igjen reinen der. Videre vil det både nå og inn i kalvingstiden være svært vanskelig å sikre at gaupa ikke kommer over eller rundt til vestsiden av Jarfjorden. Statsforvalteren ser ikke forebyggende tiltak som gir en tilfredsstillende løsning.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein i B-området for gaupe, jf. rovviltforskriften § 6.

Om bestandsmålet er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 24 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe i denne perioden, men fire er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte (A-områder) og beiteprioriterte (B-områder). Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial på tamrein i B-områder for gaupe, raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Ved avgjørelse om skadefelling i dette tilfellet, legger Statsforvalteren avgjørende vekt på at vi vurderer det som lite trolig at skadegjørende gaupe vil bidra til at bestandsmålet for gaupe nåes i A-område for gaupe.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som *Bestandsobservasjon av gaupe 2020 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2002* og NINA Rapport 1846, *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at uttak av én gaupe i dette tilfellet ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltneemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Lokalt fellingslag

Rovviltneemnda har lagt føringer om at så langt det er mulig skal kommunalt eller interkommunalt skadefellingslag benyttes når fellingsoppdrag gis. I dette konkrete tilfellet er det en kombinasjon av bemanningssituasjonen for administrasjon av kommunalt fellingslag, og reindriftas ønske, begrunnet i både krevende terreng og dyrevelferd for reinen, at Statsforvalteren gir skadefellingstillatelsen til lokalt fellingslag.

Konklusjon

Statsforvalteren gir skadefellingstillatelse på én gaupe innenfor nærmere angitt B-område for gaupe. Begrunnelsen for vedtaket er at dette er et viktig beiteområde og kalvingsområde for tamrein. Potensialet for videre skader er stort mot og inn i kalvingstid for rein. Vi ser ikke mulighet for å gjennomføre tilfredsstillende forebyggende tiltak. Vi legger avgjørende vekt på at det er lite trolig skadegjørende gaupe kan bidra til at bestandsmålet for gaupe nåes i A-område for gaupe.

Med hilsen

Iris Rita Hallen (e.f.)
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Sør-Varanger kommune Postboks 406 9915 KIRKENES